Světlo života

Věra Křesadlová Formanová

Pocta statečným ženám

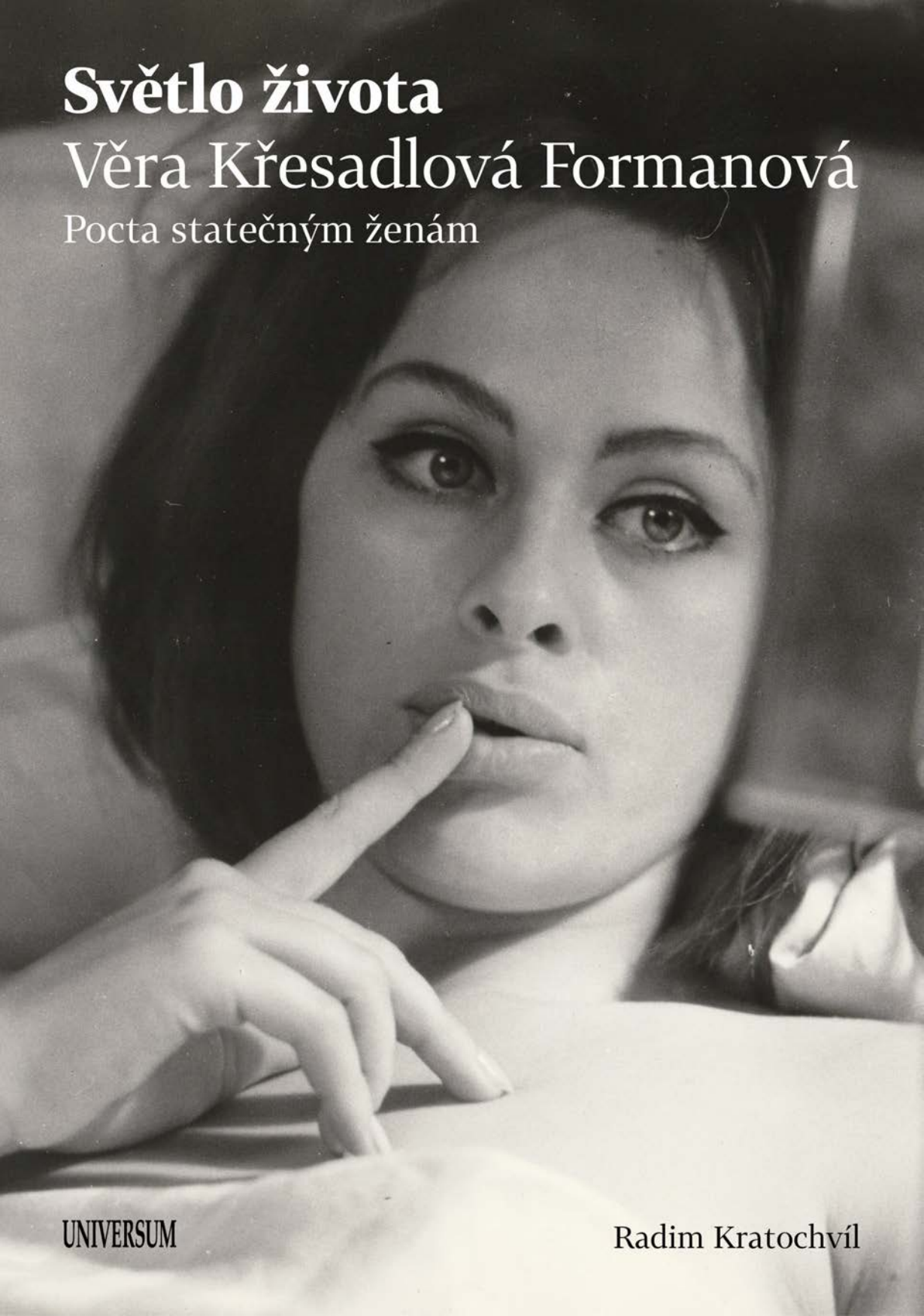

UNIVERSUM

Radim Kratochvíl

UNIVERSUM

Světlo života

Věra Křesadlová Formanová

Pocta statečným ženám

Radim Kratochvíl

Světlo života

Věra Křesadlová Formanová

Pocta statečným ženám

EUROMEDIA GROUP

Radim Kratochvíl
SVĚTLO ŽIVOTA: VĚRA KŘESADLOVÁ FORMANOVÁ

Copyright © Radim Kratochvíl, 2026
All rights reserved

ISBN 978-80-284-1161-9

Předmluva

Psát knížku o vlastní matce během prvního roku po jejím odchodu z našeho světa není jednoduché. Přetrvává ve mně mnoho silných zážitků, vzpomínek i lítosti, takovou ztrátu provázející. A nutný odstup pro psaní biografie jejího života také ještě nemám a nevím, zda ho vůbec někdy získám. Měl jsem ji rád a byl jsem připraven pro ni udělat cokoliv, aby tu zůstala co nejdéle.

Ačkoliv jsem se při psaní snažil být objektivní, je třeba přiznat, že mi šlo vždycky především o její úhel pohledu, jako by se jednalo o autobiografii. A protože jsme si o všem v maminčině životě vyprávěli, dalo by se říct, že o tomto úhlu pohledu vím takřka všechno. Jak vidíte na obálce knížky, nejsem ani při nejlepší vůli Věra Křesadlová, ale její syn. Při vší touze maminku s touto knihou vrátit do života, je třeba počítat s tím, že obraz, který o ní představuji, je obrazem mým. A že řada dalších lidí třeba vnímala Věru Křesadlovou Formanovou velmi odlišně a podle svých vlastních zkušeností a zážitků s ní. Pokud vás ale zajímá její obraz od toho nejzasvěcenějšího, jste na správné adrese. Byli jsme jako spojené nádoby, jak říkala maminka, a tak vám nyní jedna část spojené nádoby ráda představí tu druhou…

Benátky v Praze

Věra Křesadlová, ještě zdaleka ne Formanová, se narodila 28. 2. 1944 v Benátkách. Nejednalo se však, jak by mohl někdo předpokládat, o slavné italské město na kanálech, dokonce ani o Benátky nad Jizerou z českých luhů a hájů, ale o ostrov. Navíc o ostrov v Praze. Lidé z něj vzešlí se nazývali rodilí Benátčané. Italské Benátky také měla maminka ráda. Město, kde se sny a realita prolínají už po tisíce let v neoddělitelném celku a kouzelné dějiny proměňovaly svět. I maminka uměla kouzlit podobou, zpěvem, výrazovým talentem i světlem, a to všechno vtělovala už od dětství do podoby věcí a dějů, které – alespoň pro mne – proměnily tento svět k lepšímu.

V pražských Benátkách se nacházela porodnice, založená už za Rakouska-Uherska na konci 19. století. Její přesné označení po vzniku republiky znělo „Porodnice a útulek Československé ochrany matek a dětí“, nebo se jí také říkalo „Holešovická porodnice“. A v tom už je kus nápovědy, kde se vlastně nacházela. Před vchodem prý rostla meruňka, což předznamenávalo maminčin kladný vztah k přírodě a zahradám všeho druhu, kde tak ráda trávila svůj čas. Zahrady jí zkrátka dávaly smysl už od narození.

Věruška

Podle fotografie z dětských let lze usuzovat na holčičku veselou, energickou, ale i vzpurnou a svéhlavou, zkrátka silnou osobnost. To dokládá i fotografie, jak předává dárek paní prezidentce Benešové jako nejmladší členka YWCY, ženské větve YMCY, celosvětového křesťanského sdružení mladých lidí, zaměřeného na jejich všestranný rozvoj, podporu lidských práv a dobročinnost. Zejména všestranný rozvoj maminka uplatňovala už od plenek. Na fotografii, kde se nachází jako nemluvně v náruči svého dědečka Karla Nápravníka, který ji sleduje laskavým pohledem, má sveřepý výraz. Když totiž Věrušce něco nevonělo, dala to svému okolí hned najevo.

Věruška s první dámou

Svatební oznámení Anušky a Karla z počátku minulého století

Šťastní manželé už po letech

Dědeček Nápravník, původní profesí mistr barvířský, se narodil ve Vídni, ale většinu života prožil ve své milované Praze. 14. června 1908 se oženil v kostele Nejsvětější Trojice na Pelc-Tyrolce s Anuškou Kottnauerovou. Máme pro to důkaz. Krásně graficky i barevně provedená pozvánka na tuto událost, uchovaná v rámečku pod sklem, je symbolem doby zcela odlišné od současnosti.

Staropražský život za Rakouska-Uherska se dnešním úhlem pohledu jeví jako sentimentálně nostalgický až romantický. Velmi by mě zajímalo, jak taková svatba v roce 1905 vypadala, ale věřím, že vzhledem k žertovné povaze Karla Nápravníka byla určitě adekvátně veselá. Staropražská Pelc-Tyrolka se nacházela v místě dnešního ohybu pražské výpadovky za mostem Barikádníků, stáčejícím se směrem k Tróji, a vždycky si na ni vzpomenu, když jedu kolem. Umělecké vlohy Věruška patrně zdědila po svojí babičce Anně Kottnauerové, která vyšívala mešní roucha. Musela tedy být manuálně zručná a mít vkus. Když dědeček ovdověl, věnoval se o to více svojí vnučce a rozhodně s ním nebyla žádná nuda.

Někdy ji vozil výtahem, jindy zase vybídl se slovy: „Věruško, zatahej mě za prst!“ Když to holčička učinila, ozval

Strážce Pražské městské pojišťovny

se nezaměnitelný zvuk – prosté a prachobyčejné uprdnutí. Prostě kouzelný dědeček. K němu se váže několik veselých historek, které maminka ráda vyprávěla.

Karel Nápravník patřil k tradičním původním obyvatelům pražského Starého Města. V době, kdy pracoval jako vrátný v secesní budově Pražské městské pojišťovny, tedy v místě, kde dnes sídlí Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, se také kamarádil s legendární pražskou figurkou od Týnského chrámu, kostelníkem Davídkem. Karel Davídek ve zdejším kostele Matky Boží před Týnem vykonával svou bohulibou činnost více než padesát let. Byl českým konsistorním radou a strážcem hrobu Tychona de Brahe, neméně legendárního astronoma císaře Rudolfa II. Za svou činnost obdržel v roce 1973 z rukou dánské královny

Zleva Karel Nápravník, jeho žena Anuška a jejich dcera Jiřinka rovněž na Lávce, tehdy veřejně přístupné až na Karlův most

Margarety II. její osobní řád. A kromě toho všeho chodil také s dědečkem Nápravníkem rád na pivo.

Karel Nápravník ale nepobýval jenom ve vrátnici nebo v hospodě. Jeho život byl pestřejší. Se svým kamarádem a sousedem Truksou rád chodil na ryby rovnou k Vltavě. Jejich oblíbeným lovným revírem se stala Lávka, tehdy volně dostupná až k mostu, kde si rybáři uvazovali své lodičky. Život ve staré Praze byl prostě kouzelný.

V době, kdy dědeček seděl na svém pracovišti ve vrátnici, rád s sebou brával i svou milovanou vnučku. A když si chtěl zaběhnout na záchod, poprosil ji, aby ho po dobu jeho nepřítomnosti zastoupila. Jednou zrovna kolem šla paní, která se zeptala:

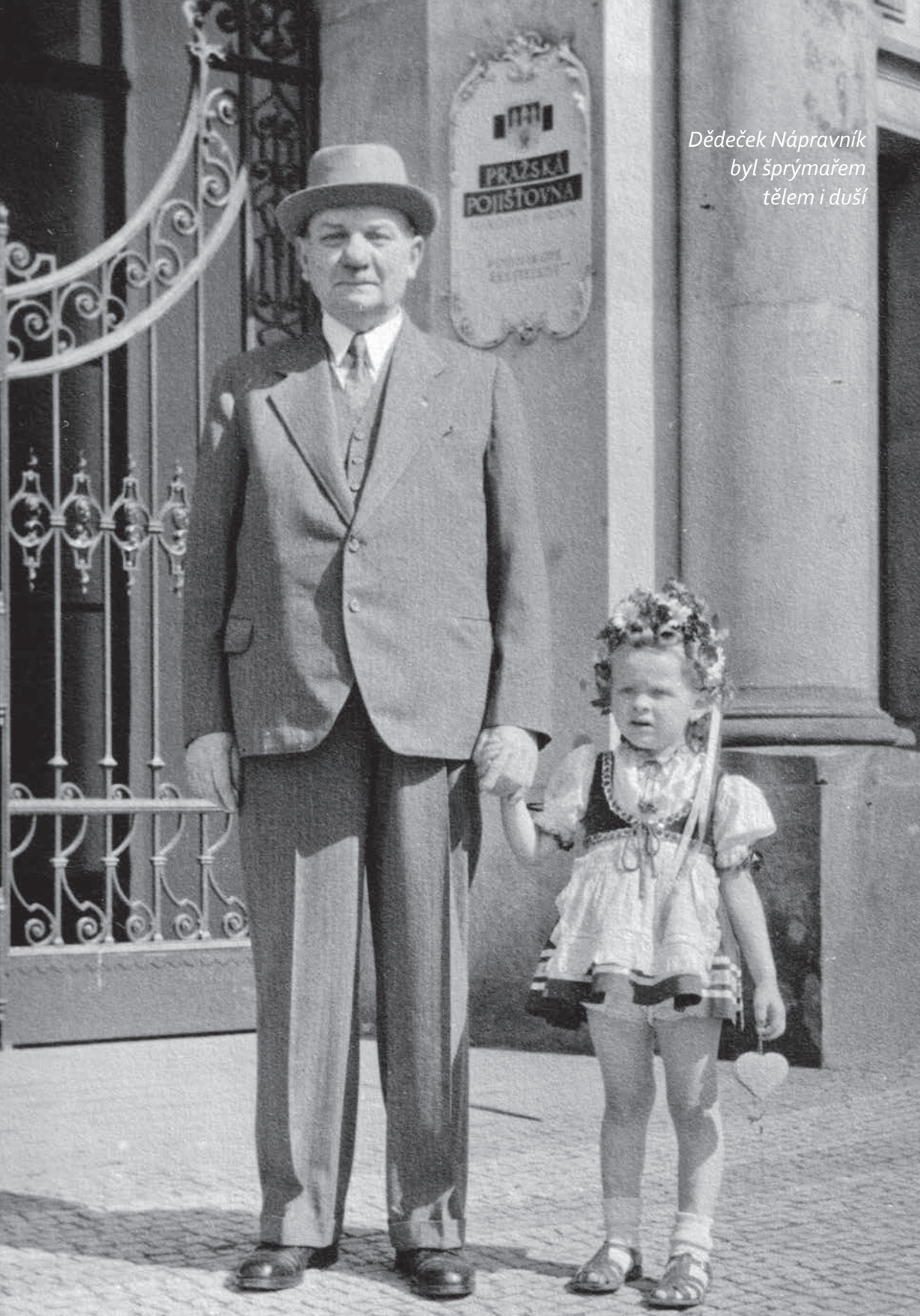

Dědeček Nápravník byl šprýmařem tělem i duší

„Prosím tě, holčičko, kde je tady záchod?“ A Věruška ochotně odpověděla: „To musíte tady dolů, zahnout doprava, pak kousek rovně a doleva. Anebo víte co, jděte radši tamhle na kanál, já tam chodím taky.“ Paní se takové nečekaně dobré radě zasmála, počkala na dědečka, až se vrátí, a historku mu musela vyprávět. A díky ní dnes o ní víme.

Jindy zase dědeček stahoval dolů roletu. Za zády mu znenadání zachrastila plechová kasička se slovy: „Armáda spásy!“ Dědeček se ohlédl a při pohledu na korpulentní dámu překvapivě bystře zaveršoval: „Armáda spásy… Má ráda špásy?“ Kasička v mžiku zachrastila naposledy, tentokrát s úprkem dotyčné.

Jednoho dne vstoupilo do jeho hájemství ve vrátnici dokonce několik žen. „My jsme rada žen,“ hrdě prohlásily. – „Tak rychle jděte ven!“ opáčil dědeček Nápravník a bylo po návštěvě. Kéž bych s ním mohl jít na pivo. Určitě bych se nenudil.

Věřina rodinka ale byla, jak už to u některých rodin bývá, daleko košatější. Maminčina krása italského typu, pro kterou ji někteří recenzenti jejích výrazných filmových rolí později označovali za českou Sophii Loren, měla zřejmě reálný základ. Někdy na konci 19. století se jeden z předků při tažení rakouské armády v Itálii seznámil se stoprocentní Italkou, původem ze Sardinie. A protože se do sebe zamilovali, vzal si ji náš prapředek s sebou domů a měli spolu děti. To by vysvětlovalo nejen maminčin exotický vzhled, ale i její vrozený temperament.

Ten si v energii, naturelu i výrazovém projevu skutečně v ničem nezadal se skutečnou Sophií Loren. To ocenil i starý filmový maskér na Barrandově při jejím líčení, když ho okomentoval slovy: „Madam, vy, kdybyste se narodila na Západě, tak je z vás druhá Sophia Loren. A to mi věřte, já s tím mám svoje zkušenosti. Líčil jsem i Adinu Mandlovou.“ Starý filmový maskér, zaměstnaný ve filmových ateliérech už za první republiky, jistě věděl, o čem mluví.

Věřina maminka Jiřina Nápravníková v nejlepších letech

Onen výše zmiňovaný temperament však maminka projevovala odjakživa i v mé výchově. Když jsem se začal chovat jako nezbedné dítě, neváhala mě pronásledovat s měchačkou po celém bytě a potom jsem dostal na holou, jen to hvízdalo. Byl z toho brekot, ale i mnohá cenná poučení, jaká si člověk s sebou nese životem.

Maminčina dobrodružná a kreativní povaha jí pomáhala poradit si takřka v každé svízelné situaci. Asi tomu napomohly geny ještě další, vzdálenější příbuzné, která se dokonce na konci 19. století dostala až ke kanadské řece Klondike, kde se ve tvrdém prostředí divokých dobrodruhů převážně mužského pohlaví z celého světa prosadila jako zlatokopka. Některé z jejích vytěžených zlatých nugetů se po dlouhou dobu pohupovaly na památečních šňůrkách u její fotografie, kde je zobrazena ve velkém klobouku asi na hlavní třídě v Dawson City. Bohužel fotografie i nugety se ztratily, ale vzpomínka naštěstí přetrvala.

Matka mé maminky, Jiřina Křesadlová, patřila do zmiňované tradiční pražské rodiny. Byla velice hodná ke svým blízkým a se sousedkami si ráda poklábosila. Často se pohybovala v kuchyni jako zkušená a starostlivá hospodyně, což ocenil nejen její manžel Bohuslav Křesadlo, ale i maminka. Posléze také sehrála klíčovou roli v letech dospívání slavných dvojčat, ale nepředbíhejme vývoj událostí.

Bohuslav Křesadlo dal příjmení ženě a posléze i své dceři a synovi. Jeho rodina však nepocházela z Prahy, ale z poměrně vzdáleného Manětína u Plzně. Manětín – barokní perla západních Čech, kde se nachází monumentální zámek šlechtické rodiny Lažanských, barokní kostel svaté Barbory od burgundského architekta Jeana Baptisty Matheye a alej soch svatých od Josefa Herschera, po staletí lemujících manětínskou příjezdovou cestu. Opravdu starobylé a nádherné místo zabydlené krásnými lidmi, které už odnesl čas. Ale proč je tímto způsobem nevrátit na světlo boží, nota bene, když jsou součástí této rodiny?

Zámek v Manětíně objektivem Bohuslava Křesadla

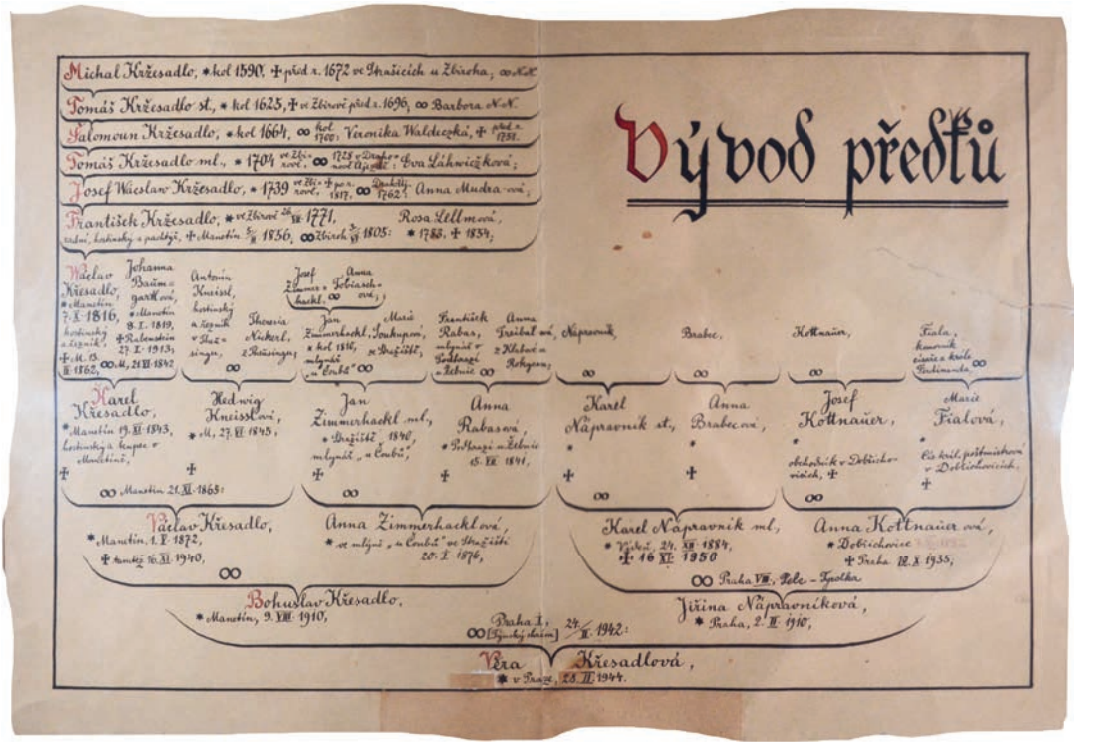

Maminčin dědeček Václav Křesadlo se vyučil obchodním příručím v Praze v obchodě s látkami a střižním zbožím. Po návratu do Manětína si s podporou rodičů otevřel svůj vlastní obchod, a to hned na hlavní třídě v domě s číslem popisným 96. Jeho sestra Marie, nazývaná Mári, vynikala na poměry relativně konzervativního prostředí Manětína odvážným způsobem oblékání i neobvyklými účesy. Přestože se později odstěhovala do modernějšího prostředí Prahy. Celý Manětín však věděl, že byla jedinou zdejší ženou, která si troufla ustřihnout si ofinu! Geny tety Márinky se o několik let později možná také projevily i na originálním a odvážném vkusu i vzhledu Věry Křesadlové, soudě podle toho, jak přirozeně na počátku 60. let 20. století oslňovala svoje okolí a později i veřejnost.

Ale vraťme se ještě na chvíli ke Křesadlům. Předkové této rodiny se vedle už zmíněné činnosti obchodní převážně věnovali, jak se dnes moderně nazývá, práci s lidmi. Jako řezníci i hospodští sloužili lidu této země – a nejen této země – po několik století.

Kořeny Křesadlů, vypátrané v jednom rodostromě, sahají až do 16. století do Polska, kdy se členové této rodiny nazývali příjmením Krzesadlo. Obchodník se střižním zbožím Václav pojal za svou ženu Annu Zimmerhacklovou z místního Čoubova Mlýna. Nelze si ovšem představit prosté seznámení na ulici, spojené s následnou návštěvou nějakého občerstvovacího zařízení, jak k tomu většinou dochází dnes. Prosté seznámení dvou mladých lidí někdy na přelomu 19. a 20. století bylo tímto způsobem takřka nemyslitelné. Mladí lidé se seznamovali prostřednictvím dohazovačů a jejich sňatek musel být navíc posvěcen všemi rodiči. To se v tomto případě naštěstí podařilo. Protože kdyby se to nepodařilo, nenarodil by se můj dědeček, ani maminka, ba ani já, a nemohli byste tedy číst ani tuto knížku. Babička z Čoubova Mlýna na fotografii se svými vnoučaty vypadá jako klasická venkovská stařena se šátkem a podle vzpomínek maminky se ani příliš neusmívala a vychovávala spíše přísně. Když se její vnučka

Tradiční rodina s babičkou z Čoubova Mlýna a Věruškou zcela vpravo

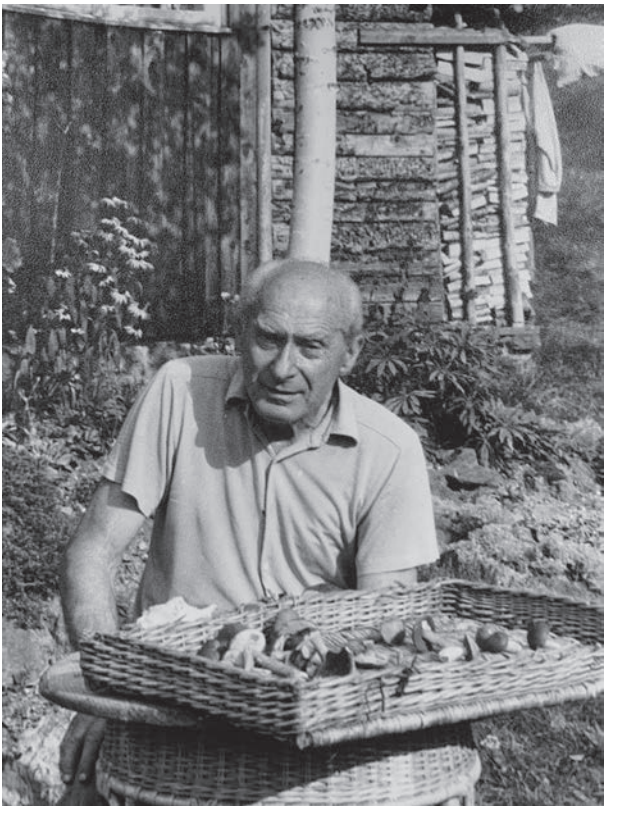

Houbová symfonie strejdy Karla

v rámci své typicky živé letory vrhla do nějaké akce, babička ji okřikla asi místním dialektem: „E, nech to!“ To byla asi nejčastější komunikace Věrušky se svou babičkou z Manětína.

Důležitější je, že obchodník se střižním zbožím Křesadlo měl se svou ženou od mlýna čtyři děti. A tady už se dostáváme do sféry dohledatelných vzpomínek očitých svědků. Jednalo se o osoby na svou dobu moderní, byť z dnešního úhlu pohledu vše, co je starší dvaceti let, už je považováno za zastaralé. Ale už to byli lidé 20. století. Strejda Karel, původem z Plzně, měl chatičku v nedaleké vesničce nazvané Lešovice. Jako vášnivý houbař, chalupář, zahrádkář i dobrodruh se také věnoval amatérskému malování. Když se zadívám na jeho fotografii, jak zasvěceně sedí před stolem, pokrytým všemi druhy roztodivných hub z manětínských

lesů, mám dojem, že slyším jeho grandiózní houbovou symfonii. Strejda Karel totiž vynikal nejen znalostí těchto tradičních a populárních produktů českého lesa, ale i výstřední technikou svého sběru. Když nebyl ujištěn o původu houby, začal ji sám okusovat s tím, že to zjistí na vlastní jazyk. To se některým lidem jevilo jako celkem záludná věc. Vzhledem k tomu, že se přesto dožil úctyhodného věku, v tom asi uměl chodit, nebo spíš uměl degustovat.

Byl rovněž přítelem žen. Za svou manželku pojal poloviční Němku, tetu Grétu. Její maminka, nazývaná Oma, neuměla česky, ale Grétička se už v Čechách narodila a považovala se tedy za Češku. Se svým rázně německým temperamentem úspěšně dirigovala i svoje okolí. To zažívala i matka mé maminky, babička Jiřina, původně Nápravníková z Prahy. Teta kritizovala Jiřinu za rozvláčný způsob přípravy jídel, úklidu v bytě i v kuchyni, ale i za přehnané vykrmování syna Milana, maminčina bratra. Po konci monologu k babičce se Gréta obvykle rozzářila a objala svou příbuznou s nečekaně smířlivými slovy: „My si to vždycky nějak řeknem‘, viď, Jiřino!“

Když se maminka jako náctiletá vydávala během letních návštěv Manětína a jeho okolí se svými místními přáteli do místních polí a luk, kde se trochu toulali, povídali si a možná v odvážnějším případě si lehli společně na louku v romantickém, ale nevinném rozpoložení, Gréta si mladá děvčata zavolala k sobě. „Nechoďte s těmi mládenci ven. Lidé si řeknou, že se chováte jako kurvy!“

V rámci statistického výčtu předků z Manětína je třeba zmínit i tetu Boženku, místní učitelku na základní škole. Další teta Anička neměla jednoduchý život. Zamlada se zamilovala do jinocha, odeslaného do Německa v rámci totálního nasazení. Mezitím ji rodiče donutili provdat se za o dost staršího a poněkud prostého strýčka Ereta, který pocházel z mnoha dětí z nedalekého statku. Když pořádkumilovná Anička dočista vydrhla schody jejich bytu, strejda Eret se po nich prošel se vší samozřejmostí se svými botami od hlíny

Šťastní novomanželé Bohuslav a Jiřina Křesadlovi

a práce mohla začít znovu. Patrně i o intimním životě měli každý zcela jiné představy. Jednalo se zkrátka o svazek dvou vlastně cizích lidí, nucených žít spolu v jedné domácnosti. Anička ze smutku vybíhala na Chlumskou horu a běhala na ni čím dál častěji. Kvůli častým útěkům z neveselé domácnosti bohužel onemocněla, a nakonec zemřela bezdětná. V paměti příbuzných však vždycky zůstala jako tetička milá, inteligentní a veselá.

Dědeček Bohuslav Křesadlo, maminčin otec, se také narodil v Manětíně. Už jako mladý se ale dostal do Prahy coby zaměstnanec Montážní správy spojů. Byl zvídavý a zajímal se o každý technický vynález své doby. Už v Manětíně se jako samouk naučil

opravovat gramofony a rádia, v čemž pokračoval i v Praze. Čím však upoutal svoji budoucí ženu, mou babičku Jiřinu, mohl být jeho elegantní a urostlý zjev filmové hvězdy Československé první republiky. Kdo by to byl řekl, že pán, narozený kdysi dávno v Manětíně, to dotáhne o pár desítek let později až do Hollywoodu. Respektive bude přítomen jedné, dnes už legendární, cestě s dvojicí svých vnuků na předávání filmových Oscarů v Los Angeles, kde se stal jeden český rodák režisérem světového jména.

Dědeček Bohouš, tehdy však ještě mladý a statný Bohuslav, se ubytoval jako mladý spojař v Praze na rohu Michalské ulice poblíž Staroměstského náměstí. Později vyprávěl, že to nebylo lehké období, zejména v zimě, kdy voda, připravená v plechové nádobě na omývání v bytě, mu v ní přes noc zmrzla. Přesto byl rád, že má v hlavním městě kde bydlet. Perspektiva života v Praze musela být samozřejmě po pracovní stránce nepoměrně

Maminka s dcerou

Věruška slaví svoje první narozeniny

Maminčiny původní dětské botičky

U známé kašny na Staroměststkém náměstí ve vlastnoručně kolorovaném kroji

nadějnější než v rodném Manětíně. Ten sice vždy patřil k historicky důležitému městu Západočeského kraje, ale ve srovnání s Prahou byl ve 20. století už vlastně provinční.

Patrně rovněž přes prostředníka, nebo možná i prostým setkáním na Staroměstském náměstí, narazil na babičku Jiřinku. Později si prý pochvaloval, že Jiřinka nejenže dobře vypadala, ale měla i pěkné věno. Navíc její rodina bydlela na dobré adrese ve dvoře už zmiňované Pražské městské pojišťovny, nyní Ministerstva pro místní rozvoj, i když jen v prostém menším domečku pro vrátného. Sestával se pouze ze tří místností. A přes dvůr zmiňované budovy se dalo projít až do Pařížské ulice. Slovo dalo slovo a byla svatba. A nedlouho po svatbě se 28. 2. 1944 narodila krásná a živá holčička jménem Věruška – moje maminka.

Křesadlovi

Po několika letech pobytu na této adrese se rodina přesunula do bytu v Kostečné ulici nedaleko Staroměstského náměstí, který jim byl přidělen patrně v rámci poválečné podpory mladých rodin. Křesadlovi zde nějaký čas sdíleli tento prostor ještě s další rodinou, než se jim ho podařilo získat pro sebe. V nelehkých poválečných letech to znamenalo i jistý luxus. Zde maminka strávila většinu svého dobrodružného dětství. Na Starém Městě tehdy čas plynul zcela jinak než dnes. Na ulicích bez aut posedávaly starší dámy a klevetily o tom, co se kde v jejich okolí semlelo. Přitom bedlivě sledovaly své okolí pro náběr nových informací. Kdo se s kým dal dohromady, oženil, rozešel, komu se kdo narodil… Takzvaný všednodenní život byl mnohokrát zajímavější než ty největší novinové nebo internetové titulky. Život, odehrávající se nejen tady a teď, ale především před očima a kolem uší drobné a roztomilé Věrušky. Například v zapomenuté stáčírně vína u Oppeltů, v průchodu z původního domovského dvorku směrem do Pařížské ulice, kde se dnes nachází jeviště Černého divadla. Při cestě do školy ji přitahoval značný hlomoz za otevřenými dveřmi, kde s údivem sledovala velké otáčející se bubny s prázdnými lahvemi, které se čistily v parní lázni. Na klidném a prostorném Staroměstském náměstí zase děti hrávaly oblíbenou hru „král vysílá své vojsko“. A kluci, jak je zachyceno na jedné starší fotografii, třeba hráli pozemní hokej na liduprázdném prostranství zcela bez turistů přímo před orlojem. Maminka vzpomínala, že celé náměstí tehdy obklopovaly šedé budovy skladů, dostupné za babku. Koho by napadlo, že se za několik desítek let tyto domy promění v jedny z nejlukrativnějších adres v Praze?

Kousek vedle Orloje se zde také několik let po válce nacházela perníková chaloupka. Jak je vidět na jedné z fotografií, všetečná Věruška zvědavě nahlíží do jednoho z okýnek, jako by ji zrovna zajímalo, v jaké fázi se právě nacházejí Jeníček a Mařenka. Cestou z Pařížské přes Čechův most neopomněla Věruška „otrkat“ každého beránka u paty všech zdejších luceren. Muselo to proběhnout postupně po obou stranách mostu, než byla ochotná jít dál. Když se jí to podařilo, pokračovala v cestě se svou maminkou.

Poválečná perníková chaloupka na Staroměstském náměstí

Někdy do kopečka na hřiště na Letnou, kde se nacházel slepý stařec, vyluzující na skleničky tklivé melodie. Z pilířů mostu skákali mládenci do Vltavy a podplavávali starší dámy, aby se pokochali pohledem z netradičního úhlu na jejich oblé vnady. V nejstarších poříčních lázních, zvaných Občanské, se nacházely obří kovové klece, kde se i děti učily plavat. Tam se jednou Věruška začala nořit až příliš, když se otočila na plovacím kruhu a zůstala na chvíli hlavou dolů, čehož si nevšimla ani její maminka Jiřina při hovoru se svou známou. Věra později vzpomínala, jak vnímala pod hladinou paprsky slunce, pronikající v proudech až na dno. Musela zabojovat, a tak se jí naštěstí podařilo se obrátit a bez vědomí dospělých se dostat na hladinu.

Na zdejších kládách, vytahovaných z vody, si děti také hrály za dozoru rodičů. Anebo se vydaly na průzkumnou výpravu. Pronikly při ní až do tehdy zabedněného Hanavského pavilonu, kde objevily místní tajemné hráškově zelené stěny s jemným dekorem. V Praze bejvávalo blaze a vše mělo příchuť nového dobrodružství.

Venkovská idyla v centru Prahy ale netrvala věčně. Skončila například tehdy, když najel na konci okupace doprostřed Staroměstského náměstí velký německý tank. Dědeček Karel Nápravník jako zkušený vyjednavač předstoupil před budovu, kde sedával ve vrátnici, a snažil se tankistu přesvědčit, aby nemířil do budov na náměstí. Mezitím se zpoza jednoho rohu vynořil nečekaný útočník a vystřelil do tanku pancéřovou pěst. Zničení bylo tak důsledné, že z německého tankisty prý zbyly jenom boty.

Že mě také otrkáš?

Věra byla už od dětství podnikavá

Po osvobození Prahy se však život začal ubírat klidnějším směrem. Dědeček Bohuslav chodil každý den do práce u pražských spojů a ve volném čase se věnoval svému zájmu o další technické výdobytky doby. Když se ustálilo i pravidelné televizní vysílání kolem poloviny 50. let, rozhodl se také pořídit si televizor. Protože však nové přístroje v obchodech nebyly levné, vydal se se svou dcerkou koupit si televizor z druhé ruky. Nebyla to však jednoduchá transakce. Když dědeček dorazil na místo určení, majitel toho používaného kusu si to zrovna rozmyslel a nechtěl ho najednou prodat. Bohuslav se však nenechal jen tak odradit. Sáhl do kapsy a před váhavého prodejce vysázel na stůl několik tisícovek. Ten, když před sebou spatřil tolik hodnotných bankovek v úhledném vějířku, nakonec neodolal a k prodeji svolil. Díky tomu se pohyblivé obrázky objevily i v domácnosti v Kostečné. Jednalo se o velký televizní přístroj s miniaturní obrazovkou uprostřed, ale funkční. Maminka vzpomínala, že poprvé v televizi zhlédla boxerské utkání. Jednotlivé postavy sice skoro nebyly k rozpoznání, ale mělo to svoje neopakovatelné kouzlo.

Babička Jiřinka se zatím starostlivě věnovala chodu své domácnosti a většinu času se otáčela kolem plotny, aby bylo doma vždycky co jíst. Ve volném čase občas zavítala do kina, proto si prý ráda v kuchyni prozpěvovala romantické písničky ze starých černobílých filmů první republiky. A cestou si také ráda

poklevetila se sousedkami, co je nového. Jiřinka byla ohromně obětavá, jak později prokázala svojí láskou a oddaností, s jakou se starala i o své vnuky. I když se za celý život nepodívala dále než do slovenského Pezinoku a její výlety za Prahu se omezovaly na Větrník nebo s dědečkem do Manětína, její svět dával smysl nejen jí, ale všem ostatním v rodině. Všem poskytovala důležité tradiční zázemí. Někdy člověk nemusí procestovat celý svět, aby pochopil, že všude je dobře, ale doma nejlépe.

Věruščina školní léta byla zpočátku krásná. Její první paní učitelka, s těžkou minulostí pobytu v koncentračním táboře, byla hodná. Vyzdobovala dětem třídu různými barevnými předměty a vystřihovánkami. V dalších ročnících už to ale nebyla pro Věrku procházka růžovým sadem. Jako holčička zvídavá, inteligentní i manuálně zručná narazila v pozdějších letech svojí školní docházky v základní škole v Sanytrové ulici (dnes Břehové) na jinou paní učitelku, které její přirozená životaschopnost vůbec nesedělа. Naopak si na ni ještě, jak se lidově říká, zasedla. O co více se Věruška snažila být lepší a správnější podle představ paní učitelky, o to více ji tato nepřející žena peskovala a trestala. Skoro jako by se zdálo, že cokoliv udělá, není nikdy dost dobré. Dlouhodobá zátěž se za nějakou dobu začala

Krásná maminka s krásnou dcerou

Mnoho podob Věrušky

projevovat nejen na známkách, které neodpovídaly její přičinlivé povaze, ale i na její celkové kondici. Věruška po příchodu domů třeba zavřela dveře na kliku, ale několikrát se vracela zpátky, aby se přesvědčila, že jsou správně zavřené. Jindy jí při hře s dětmi zase nečekaně únavou podklesly nohy, takže spadla. Z ruky jí vypadla sklenice s limonádou a rozbila se. A když se chtěla podepsat, nedokázala to. V zátěži dlouhodobé šikany zlé paní učitelky začala mít nervové problémy a její tělo i pozornost začaly ochabovat.

Rodiče si dělali o dceru starosti, a když zjistili, odkud vítr vane, rozhodli se k radikálnímu záchrannému kroku, který se ukázal jako spásný. Nejprve Věruška strávila pár týdnů v plzeňském špitále v klidu zatemněné místnosti. Mezitím jí rodiče vyjednali přesun do nové školy v Křižovnické ulici, kde měla naopak štěstí na hodnou paní učitelku Kramperovou. Holt někdy život klade

Princezna Věra

člověku do cesty překážky, a jindy mu zase ukáže, co dává smysl. A kdo ví, možná ty překážky slouží hlavně k tomu, aby každý našel tu svou cestu.

Bloňďatá a krásná paní učitelka Zieglerová byla pravým opakem předchozí černovlasé vychovatelky. Patrně byla rodiči informována o okolnostech předešlého těžkého období nové svěřenkyně, tak se k ní chovala velmi laskavě. Od podstaty statečná a podnikavá Věruška se zvolna proměňovala a rozkvétala jako růžička. Ochablost pominula, údy jí zesílily a na obličej se vrátil kouzelný šibalský úsměv. V očích se zaleskla energie, jaká se tam nacházela už od narození, a píle ve studiu byla obnovena. Netrvalo dlouho a pod vedením nové paní učitelky se z dívenky vyklubala úspěšná jedničkářka a premiantka třídy. Maminka byla zachráněna.

Renesanční slečna

Věruščin podnikavý talent se začal projevovat na vícero způsobů. Tento charakteristický rys renesančnosti ve všem, do čeho se pustila, zejména pak v ručních pracích všeho druhu, byl pro celý její život typický. Maminka si uměla vždycky nějak poradit. Ve své všestranné aktivitě se věnovala kromě kreslení i zpívání, a to ve slovutném Kühnově dětském sboru. Při vstupním konkurzu zazpívala před zraky samotného zakladatele sboru svou oblíbenou písničku: „Na tom pražským mostě, konvalinka roste, nikdo ji tam nezalejvá…“ Na to prý pan Kühn bystře opáčil: „No to se tam budu muset jít podívat, jestli ji zaléváš.“ Při koncertě

Dospívala celkem zdárně

v Domě umělců předvedla před zraky obecenstva dokonce celou píseň a položila tak nevědomky základy své budoucí profese. Ve sboru vybrousila i svou techniku zpěvu, kombinovanou s jejím výrazovým talentem v divadle. Rozkvétala totiž nejen v umění, ale i do krásy.

S kamarádkami z nové základky si samozřejmě nenechaly ujít žádnou příležitost poškádlit, koho si zrovna zamanuly. Jednou z obětí období dospívání mladých slečen byl neznámý hoch s aktovkou, míjející jejich školu každý den. Děvčata si na něj počkala na určeném místě, kudy každý den musel projít. A hned, jak prošel, zavěsily se za něj a imitovaly jeho chůzi a pohyby. To se

opakovalo každý den, takže po nějaké době mladík vyhodnotil legrační pozornost mladých slečen jako dotěrnost a nezřídka bral nohy na ramena, aby unikl z jejich spárů.

Maminka tedy dospívala celkem zdárně, a když dospěla do deváté třídy základní školy, bylo jasné, že se v ní nezapře talent i fyzická krása. Než se ale odvážně vrhla do dobrodružných vod české rockové hudby, divadla a filmu, zažívala klidné dny rodinného života. Navíc se jí narodil mladší bratříček Milan. Ten se jako benjamínek rodiny dostal do laskavého zorného pole maminky Jiřiny, která mu velmi dopřávala. Na pravidelná jídla navazovaly svačinky a Milan se krásně zakulatil. Jenže Jiřinka trvala na tom,

Bratr Milan byl v dětství docela kus

aby si ho Věruška brala s sebou, když šla například do kina nebo s kamarády na procházku. Takové kotvy se nešlo jen tak zbavit, ale Věra se s Milanem vždycky nějak domluvila. Ostatně měl své o něco mladší kamarády. A s dědečkem Bohuslavem sdílel lásku k technice a technickým přístrojům, takže ho umělecký svět zase tolik nelákal, přestože ho také obdivoval.

Léto v Manětíně

Vždycky když se nachýlil školní rok ke svému závěru, začala se Věra těšit na léto v Manětíně, kam se každý rok jezdilo do rodiště Bohuslava a rodiny Křesadlových. Na odjezd z Prahy na delší dobu však bylo třeba důkladně se připravit. Cesta, připomínající anabázi, měla několik důležitých etap. Rodina se všemi zásobami na dva měsíce by se totiž do auta vůbec nevešla. Dědeček Bohouš tedy začal přičinlivě svážet zásoby na cestu na starém dvoukoláku z bytového domu v Kostečné na Hlavní nádraží v několika fázích. Otočil se tak na této zaběhnuté trase nejméně třikrát. Zásoby ukládal na nádraží do úložného prostoru a z něho zase

Věruška na rodinném motocyklu Čezeta ČZ 125

v den odjezdu vše vynášel do vlaku. Jiřinka s dětmi se nejprve vydaly vlakem z pražského Hlavního nádraží do Plzně, kde měly přesedat na lokálku do Mladotic. Dědeček Bohuslav sice nejdříve rodinu vypravil z nádraží, ale sám do vlaku nenasedl. Vydal se na svém motocyklu Čezeta ČZ 125 rovnou napřed. Rodinka zatím večer dorazila vlakem do přestupní stanice, kde už čekal dědeček, aby jim zase pomohl vše vyložit, a musela zde vyčkat až do tří hodin do rána na další motorový spoj do Mladotic. Cestovatelé se tedy prozatím uložili přímo na nádraží ke krátkému, leč důležitému odpočinku. A vybalili krabičky s karbanátky a posilující svačinou. S příjezdem cílové lokálky se zase vše naložilo a vyjelo směrem do Mladotic, kam dorazili až za svítání. A odtud museli ještě autobusem až do Manětína.

Pohraniční kraj za Manětínem, kam směřovali na svůj letní pobyt, spadal do oblasti Sudet, kde se nacházela populace převážně německého původu. To se ale po poválečném nuceném odsunu zásadně změnilo. V nedaleké vesničce Lešovice kousek za Manětínem se díky tomu vylidnilo několik domů, které se později nabízely k prodeji nebo pronájmu zdejšímu obyvatelstvu. Rodina Křesadlů zde pobývala během prázdnin v několika domech na různých místech, než se rozhodla jeden z nich koupit jako chalupu na letní pobyt. Lešovice jsou kouzelná vesnička, kterou jsem časem díky jejímu charakteru přejmenoval na Hobitín. Asfaltová cesta odbočí z hlavní silnice a klikatí se směrem dolů do údolí, kde se překlene mostkem přes krystalicky čistou říčku, zurčící mělkým, ale rozhodným proudem po kamenech, omletých za léta do oválných oblázků. Už tam jako by okolní moderní svět zmizí a zůstává jen syrově krásná příroda a neméně průzračný i chladivě osvěžující vzduch, který pročišťuje i omlazuje. Relativně zachovalá cesta, sjízdná autem, se za chvíli změní v cestu polní, určenou dříve pro povozy, tažené koňmi, a nyní pro moderní traktůrky a traktory všeho druhu. Stará chaloupka střídá chaloupku ještě starší a každá z nich nabízí nějaký příběh zdejšího obyvatele, který zde byl, a už není, či zde zůstal, anebo se po válce do uprázdněných domů nastěhoval. Přestože minulost

Chaloupka v Lešovicích

této sudetské oblasti byla ve spojení s nuceným odsunem Němců, předtím obývajících naprostou většinu vesnice, vlastně krutá, Věrka zde prožila krásné a idylické dětství. Dětské oči vše vidí vesele a hravě.

Zmiňovaný strýc Karel se svou ráznou ženou, tetou Grétou, si pravděpodobně svépomocí postavil chaloupku na kopečku hned na úpatí lesa. Jistě to mělo svůj význam vzhledem k jeho lásce k houbám, za kterými tak mohl vybíhat doslova ze dveří a ihned je zpracovávat. Podlahy mnoha českých venkovských obydlí v létě a na podzim nezřídka pokrývaly rozložené noviny. Sušily se na nich stovky kousků nakrájených hub, což k českému venkovu už tradičně patří. Stavení připomínalo srub, sestavený ze všelijakých pokroucených větví a různobarevného dřeva. Tehdy si zkrátka lidé uměli udělat spoustu věcí sami a nebylo

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Světlo života: Věra Křesadlová Formanová**.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.